

Continguts Gráo

«Fem poble», una gimcana d'Estellés mitjançant el Mural del País Valencià

En aquesta situació d'aprenentatge es proposa un atansament a l'obra de Vicent Andrés Estellés i les comarques valencianes des de les matèries de valencià: llengua i literatura, i geografia i història. La proposta és adaptable a qualsevol curs i serveix per oferir un aprenentatge literari, inclusiu i lúdic.

Contextualización

En un centre de secundària de València es va decidir aplicar, en tots els cursos, propostes didàctiques sobre la figura del poeta Vicent Andrés Estellés per commemorar el centenari del seu naixement. A fi de recuperar el contacte amb l'entorn i d'enriquir el coneixement cultural i literari de l'alumnat sobre el

Contingut
publicat a

 Revista
Articles -
Número: 103 ()
Comunitats
lectores

 ISSN: 1133-
9845

© Editorial
Graó

País Valencià, es va acordar treballar-ne la poesia, fer-ne una exposició oral i una gimcana, tot utilitzant com a fil conductor l'obra *Mural del País Valencià*. La proposta va formar part de la Jornada Estellés de l'institut.

Objectius principals

- Apropar Vicent Andrés Estellés i la seua obra literària a l'alumnat.
- Desenvolupar la comprensió i l'expressió oral i escrita.
- Afermar la inclusió tenint en compte l'adaptació per a l'alumnat de la Unitat Específica Educativa en Centre Ordinari (UEECO).
- Ampliar els sabers de l'alumnat sobre el seu entorn geogràfic.

Descripció i fases de la proposta

1. Contextualització de l'autor. Visionament i tertúlia sobre el documental *Homenatges* (Palau, 2018). A la tertúlia en gran grup s'hi formulen preguntes de resum de contingut, d'anàlisi crítica i opinió, de connexió amb el context i de reflexió personal.
2. Divisió per grups cooperatius i investigació. Cada equip estudia una comarca mitjançant una recerca guiada en Internet i prepara una exposició amb la confecció d'un mapa il·lustrat que inclou geografia, flora i fauna, gastronomia i patrimoni històric i artístic propis. L'alumnat ha

**Descargar
PDF**

de cenyir-se a unes pautes de fiabilitat per navegar per la xarxa amb el control de l'expertesa i l'anàlisi o la citació de referències. Altrament, disposa d'eines lingüístiques per millorar el seu treball, com ara els traductors, els diccionaris o els bancs d'imatges.

3. Elaboració del dossier. El professorat prepara un quadern d'activitats personalitzat per a cada grup amb els poemes d'Estellés al·lusius a cada comarca, centrat en aspectes de lèxic, comprensió lectora, anàlisi poètica i recerca. S'hi inclou també algun poema amb rerefons social, amorós o filosòfic d'altres obres per oferir una visió més àmplia de l'autor. A tall d'exemple, per a la comarca de la Ribera Baixa es van extraure tretze poemes del Mural del País Valencià dedicats als paisatges, l'amor i la història de les localitats amb títols homònims: sueca, llaurí, corbera, etc. També als seus personatges il·lustres, com ara el mestre Serrano (amb el seu poema dins l'apartat «Llibre dels músics») i a l'escriptor Joan Fuster. Per tal d'ampliar el coneixement dels temes estel·lesians, s'hi van adjuntar els poemes sobre crítica social Ll, de les Horacianes, en què s'esmenta Joan Fuster i «Assumiràs la veu d'un poble», del Llibre de meravelles.
4. Exposició oral i autoavaluació. L'alumnat explica oralment la informació sobre la comarca indagada i la relaciona amb la poesia d'Estellés. Després, s'autoavalua i es realitza una coavaluació.

5. Gimcana. La gimcana contempla el DUA i acull l'alumnat de primer de l'aula UEECO. Es du a terme al pati perquè els nois i les noies d'altres cursos en puguem observar els productes. Les proves són les següents:

- Forat matemàtic (Ramiro i Gandía, 2021) per guiar la gimcana, en què sempre ix elegida la mateixa carta en seguir unes instruccions.
- Targetes per ordenar la vida de l'autor cronològicament.
- Sopes de lletres sobre els temes de la poesia estel·lesiana.
- Criptogrames de les Horacianes.
- Versos desordenats del Llibre de meravelles.
- Associació de paisatges de les diverses comarques.
- Anàlisi mètrica, rima i figures literàries de poemes d'Estellés.
- Prova de cerca d'elements als mapes.
- Creació poètica d'una estrofa lliure de quatre versos per a un professor o una professora, amb la finalitat de regalar literatura.
- Joc d'associació del professorat i l'alumnat sobre les seues comarques d'origen a partir de dites, gentilicis i malnoms.
- Memorització i recitació cooperativa d'un poema comentat. El grup pot acordar que tots els membres recorden i declamen el

poema ahora o distribuir-se els versos segons el seu criteri estratègic.

Materials de la gimcana

Mapes il·lustrats per l'alumnat

Desenvolupament de la gimcana

Avaluació

El professorat avalua l'exposició oral, les tasques del dossier i la cooperació amb el full de registre i la rúbrica d'expressió oral. L'alumnat també fa servir els mateixos instruments per realitzar l'autoavaluació i la coavaluació¹.

Aspectes a Avaluar	Puntuació Màxima	Puntuació Obtinguda				
		R. Baixa	R. Alta	Costera	M. Alta	B. Maestrat
Recerca i contingut (dossier)						
- Profunditat de la investigació	15					
- Precisió en la informació presentada	5					
- Correcció ortogràfica i gramatical	10					
- Integració de les dades geogràfiques i poètiques	10					
- Utilització de fonts variades i fiables	5					
Creativitat i presentació visual (mapa)						
- Originalitat i creativitat del mapa	10					
- Coherència estètica i harmonia de disseny	5					
- Qualitat de les imatges utilitzades	10					
- Eficàcia integració dels poemes a la presentació	10					
- Claredat i llegibilitat del text	5					
Exposició oral						
- Claredat i fluïdesa de la presentació	15					
- Capacitat de captivar l'audiència	20					
- Estructura i organització de la presentació	10					
- Expressió oral i domini del llenguatge	10					
- Capacitat de resposta a preguntes de l'audiència	10					
Productes creatius i suports addicionals						
- Originalitat i innovació dels productes creatius	15					
- Contribució dels productes a l'exposició oral	10					
Compromís i col·laboració del grup						
- Participació equitativa de tots els membres	10					
- Col·laboració efectiva en la recerca i la preparació	10					
- Coordinació en la presentació oral	5					
Total	200					

Quadre 1. Full de registre per a la situació d'aprenentatge i coavaluació.

Ítem	1 punt	2 punts	3 punts
1. Assaig i guió previ	He fet una lectura del text escrit.	He fet un guió i he intentat memoritzar-lo.	He assajat i memoritzat les idees bàsiques a partir d'un guió.
2. Comunicació i objectiu clars	Expresso idees amb confusió i poc clares o contradictòries.	Expresso les idees de forma clara però esquemàtica.	Expresso les idees de manera clara i les reformulo amb altres paraules.
3. Estructura	He inclòs alguna part de les proposades a les instruccions.	He seguit la majoria de parts de l'estructura demanada a les instruccions.	He seguit completament l'estructura proposada.
4. Falques, paraules crosseja i repeticions	Utilitza poca varietat de paraules, repeticions falques (d'acord?, eh?, si?, ...) i paraules crosseja o massa general (cosa, dir, fer, ...)	Utilitza molta varietat de paraules, però dic alguna falca (d'acord?, eh?, si?, ...) i/o paraula crosseja o massa general (cosa, dir, fer, ...)	Utilitza molta varietat de paraules i evita falques i paraules crosseja.
5. Registre	Empre un registre col·loquial i, de tant en tant, m'equivoque amb el tractament formal que exigeix l'audiència.	Empre un registre adequat, tot i que espontàniament faig servir alguna expressió col·loquial.	Utilitza un registre adequat amb un vocabulari i un tractament adients a la situació comunicativa.
6. Ús de castellanismes	Faig servir més de 4 castellanismes.	Faig servir entre 2 i 3 castellanismes.	Faig servir entre 1 i 0 castellanismes.
7. Fluïdesa i ritme	Llig a l'exposició; sovint m'encalle i no em sé allò que dic.	Exposo amb naturalitat, tot i que momentàniament faig alguna vacil·lació.	Faig l'exposició amb seguretat i naturalitat. El ritme no és ni massa ràpid, ni massa lent.
8. To de veu	El to de veu és massa monòton i flux.	Faig servir un to de veu adequat, i el varie de tant en tant per captar l'atenció.	El to de veu és molt adequat i variat.
9. Pronúncia i vocalització	Tinc dificultat per pronunciar i vocalitzar els mots.	Generalment, pronuncio i vocalitze correctament el discurs.	El discurs es pronuncia i vocalitza amb molta seguretat, claredat i correcció.
10. Llenguatge no verbal	Mantinc una posició i expressió inadequades per al discurs.	Acompanyo el discurs amb algun gest.	Faig servir gestos i expressions facials coherents amb el discurs.

Quadre 2. Rúbrica d'expressió oral per realitzar l'autoavaluació

Nota

1 A causa de la necessitat preeminent de desenvolupar l'expressió oral a l'aula, de tractar-se d'una experiència nova i dels recursos temporals escassos, en aquest cas es va prioritzar el treball d'aspectes formals de l'oralitat (vegeu el quadre 2). Tot i això, en un futur seria convenient millorar la incidència de l'avaluació sobre els aspectes de contingut de l'exposició, per tal de garantir una millor percepció del treball de les informacions sobre cada comarca i la poesia, a més de donar valor a la recerca.

Referències bibliogràfiques

Andrés Estellés, V. (1974). *Horacianes* (1963-1970), dins V. A. Estellés (1999), *Les pedres de l'àmfora. Obra completa 2*. L'Estel, 37-128.

Andrés Estellés, V. (1996). *Mural del País Valencià*, vol. I, II i III. Edicions Tres i Quatre.

Andrés Estellés, V. (2001). *Llibre de meravelles*. Edicions Tres i Quatre. Obra completa 2, L'Estel, 37-128.

Palau, C. (2018). *Homenatges: Vicent Andrés Estellés* (Burjassot, 1924 – València, 1993). À Punt.
https://www.apuntmedia.es/programes/homenatges/vicent-andres-estelles-burjassot-1924-valencia-1993_134_1298172.html.

Ramiro, E. i Gandía, P. (2021). *100 jocs automàtics de matemàgia: Per sorprendre i divertir-se*. Cossetània.

Javier Roig López

j.roiglopez@edu.gva.es

També us pot interessar:

